WYNIA'S WEEK

Eduard Bomhoff: Ambtenaren en dominees zijn hard toe aan een nieuw asielperspectief

Door Eduard Bomhoff - 28 september 2024
Geplaatst in Ambtenaren - Asiel - Linkse Kerk - Media

Ik zie het nog voor me: het grote 'kunstwerk' aan de muur van mijn kamer aan de Erasmus Universiteit. De eerste jaren dat ik daar werkte, deed Rotterdam verplicht mee aan de zogenoemde Beeldende Kunstenaars Regeling (BKR). Kunstenaars moesten ieder kwartaal een kunstwerk inleveren bij de gemeente. Daar hadden ze er geen ruimte meer voor en dus werd de universiteit gebruikt als dump.

Mijn promotor, hoogleraar monetaire economie Pieter Korteweg, bezocht in die zeventiger jaren, toen er door het aardgas geld genoeg was voor zulke gekkigheid, eens een Rotterdamse kunstenaarsparty. Hij legde uit dat als kunstenaars niet konden rondkomen van de verkoop van hun kunst in de galerie, ze misschien beter ander werk konden zoeken. Dat klonk slecht en kapitalistisch.

Een paar jaar later had Korteweg de universiteit alweer verlaten om – op verzoek van het kabinet – als thesaurier-generaal op het ministerie van Financiën verantwoordelijkheid te nemen voor financieringstekort en staatsschuld. In 1982, het derde jaar van de recessie, was er echt geen geld meer en werd de BKR stapje voor stapje buiten werking gesteld. Twee keer demonstreerden de kunstenaars nog met bezettingen van het Rijksmuseum, maar de objectieve omstandigheden waren veranderd en dus kwam er ruimte voor een strengere visie op zelfbenoemde kunstenaars.

Eduard Bomhoff: Ambtenaren en dominees zijn hard toe aan een nieuw asielperspectief

Verschuilen achter Brussel en de Raad van State

Veertig jaar later is het wachten op een strengere visie op asiel. Vanwege het voorspelbare gevolg dat een aantal oprechte, wanhopige asielzoekers het dan niet meer in Ter Apel zullen proberen maar in een ander land, zijn de ambtenaren in Den Haag nu nog massaal tegen versobering en aanscherping. Vorige week ging het in de Tweede Kamer om diverse juridische hindernissen, maar dat is niet het echte gevecht. De complicerende factor is evenmin dat aanscherping van asiel juridisch niet zou kunnen vanwege de EU. Wat voorzitter Ursula von der Leyen en haar nieuwe Commissie ook vinden van strenger asielbeleid, belangrijk voor haar is vooral om Nederland binnenboord te houden bij alle politieke instabiliteit in Duitsland en Frankrijk.

Ambtenaren, politieke partijen zoals NSC, en de 'elitemedia' *NRC*, *Volkskrant* en *Trouw* verschuilen zich ook graag achter speculaties over wat de Raad van State wel zou kunnen vinden van een strenger beleid, of wijden uit of de uitvoerende macht wel het recht heeft om een 'noodsituatie' uit te roepen en die pas daarna aan het parlement voor te leggen. Waar het echt om gaat is dat ambtenaren en de journalisten bij de elitemedia bang zijn dat vrienden en collega's hen moreel slecht en racistisch zullen vinden wanneer ze niet alle asielzoekers evenveel gunnen als de mensen in hun nabije omgeving.

We weten uit het werk van de Turks-Amerikaanse politicoloog en econoom Timur Kuran dat zo'n mening, die vooral wordt aangehangen omdat het subject meent dat ieder fatsoenlijk mens die hij tegenkomt die mening deelt, plots instabiel kan worden en dan omslaat in een andere collectieve mening. Dan krijgen we – zoals bij de Fluwelen Revolutie in Tsjechoslowakije (1989) – een 'cascade' waarin de consensus heel snel verandert.

Kurans nadruk op zo'n wankel evenwicht in de publieke opinie is ook de beste verklaring waarom geen enkele politicoloog die Fluwelen Revolutie had voorspeld, en waarom we nu ook best mogen hopen op een plotselinge omwenteling in Iran, waar bijna heel Teheran genoeg heeft van de ayatollahs en slechts een minderheid nog praktiserend religieus is.

'Onchristelijke' voorstellen

Ook de schrille toon van de ambtenaren en de elitemedia is een teken dat het niet gaat om een juridisch steekspel, maar om de strijd tussen goed (zijzelf) en kwaad (Geert Wilders en 'extreemrechts'). Een groep van 843 'vooraanstaande christenen', voornamelijk predikanten en theologen, ging vorige week ook meedoen en beweerde: 'De profetische stem (daarmee bedoelen ze zichzelf – EB) mag niet verstommen uit angst voor polarisatie.' Dat is dus: bestrijd Wilders en zijn onchristelijke voorstellen zo krachtig mogelijk. Ook schreef *NRC* in een hoofdartikel, terugblikkend op de Algemene Politieke Beschouwingen: 'Premier Dick Schoof, die de agenda van Wilders uitvoert (dat zal nieuws zijn voor Wilders! – EB), zat erbij als een gegijzelde die met oogbewegingen omstanders vraagt om gered te worden.' Als gezegd: geen juridisch steekspel, maar een strijd van goed tegen kwaad – en dus bangmakerij.

Eduard Bomhoff: Ambtenaren en dominees zijn hard toe aan een nieuw asielperspectief

Letten we ondertussen ook op de publieke opinie in Duitsland. Terwijl de kiezers bij deelstaatverkiezingen in hoog tempo afscheid nemen van de regeringspartijen, wordt de Duitse autoproducenten staatssteun toegezegd. Of wij Duitsland snel gaan volgen met onze eigen Nederlandse cascade is onvoorspelbaar, maar ik geef – met een blik op de 843 bezorgde christenen – graag een zetje in de goede richting:

'Je naaste liefhebben' betekent volgens de Bijbel niet dat we iedereen identiek moeten behandelen. Naaste familie helpen we natuurlijk – desnoods ook financieel – als er plotseling iemand ernstig in de knel komt. Bij vrienden en buren gaan we vaak al wat minder ver. Voor landgenoten die we niet persoonlijk kennen hebben we extra consideratie om drie redenen: (één) we hopen dat ze geen destructieve politieke keuzes maken, (twee) we beseffen dat we samen verantwoordelijk zijn voor stabiliteit en welvaart en dat het leven voor sommige medeburgers en mede-belastingbetalers moeilijk kan zijn en (drie) we waarderen het dat sommige Nederlanders ten behoeve van onze veiligheid zwaar en (levens)gevaarlijk werk doen, bijvoorbeeld bij de politie of als militair.

Geen van deze drie redenen is van toepassing op buitenlanders. Dat betekent uiteraard niet dat we hen niet ook het beste wensen en daaraan naar vermogen een bijdrage leveren, maar de 843 dominees en theologen hebben het mis wanneer ze suggereren dat iedereen die méér over heeft voor landgenoten dan voor vreemdelingen, een racist is.

De Israëlische filosoof en hoogleraar Avishai Margalit schreef het al (in *The Decent Society*, 1996): een welvaartsstaat is een groot goed, maar brengt onvermijdelijk met zich mee dat zo'n staat streng en niet naïef moet zijn. Als iedereen zichzelf kan uitroepen tot 'kunstenaar' verstikt Rotterdam in ongewenste kunstwerken. Als Nederland begeleiding van inkomende asielzoekers in handen geeft van Stichting Vluchtelingenwerk – een ngo die natuurlijk vrijwilligers aantrekt die zoveel mogelijk willen helpen – wordt ons toelatingspercentage hoger dan in landen waar de staat zulke taken níet uitbesteedt.

Bonuspunten aan de hemelpoort

Extra aardig zijn voor de asielzoekers geeft dominees – denken ze – een bonuspunt bij Sint Petrus aan de hemelpoort en ambtenaren een warm welkom bij hun collega's, maar diezelfde Sint Petrus kon straks weleens bedroefd zijn over de keerzijde. Lees: gebrek aan medeleven en begrip voor autochtone Nederlanders die alles betalen en die door de overspannen woningmarkt geen huis kunnen vinden.

Nu dreigt met de asielcrisis ook nog een culturele crisis. Komen bijvoorbeeld in Tilburg grote groepen asielvragers uit Somalië, of wonen heel veel conservatieve Turken in de Kolenkitbuurt van Amsterdam (bekend van Lale Gül), dan is dat zwaar voor andere Tilburgers en andere Amsterdammers. Die zien dat hun buurtschool achteruit gaat wanneer veel kinderen thuis geen Nederlands spreken, weten niet of de school nog onbevreesd Sinterklaas mag vieren en zijn bang om hun dochters alleen over straat te laten gaan.

Ambtenaren en dominees die maar naar één kant van de balans willen zien en asielvragers zo

Eduard Bomhoff: Ambtenaren en dominees zijn hard toe aan een nieuw asielperspectief

sympathiek mogelijk willen ontvangen, maken zichzelf zo verantwoordelijk voor het afkalven van een cultuur die door Nederlanders van voorgaande generaties is opgebouwd en gefinancierd. Dat getuigt van minachting. Laat die houding maar snel omslaan, voor de crisis – zoals in 1982 – nog veel groter wordt.

Eduard Bomhoff *is oud-hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het eerste kabinet-Balkenende.*

Wynia's Week verschijnt nu drie keer per week! *De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs.* ***Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk HIER. Hartelijk dank!***